

Příloha č. 1:

SCÉNÁŘ POLOSTRUKTUROVANÉHO ROZHOVORU

Rozhovor je součástí výzkumu k bakalářské práci Politické aspekty spojení místního referenda s komunálními volbami: případová studie Prahy, zpracovávané na Institutu politologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy. Místní referendum se může konat ve stejný den jako komunální volby, v rámci této práce se zabývám právě takovými referendy, tj. těmi, která proběhla v souběhu s pražskými komunálními volbami v jejich řádném termínu v říjnu 2014 či kdy se některý z aktérů o tento souběh snažil. Na ostatní referenda – konaná souběžně s jinými volbami či samostatně v daném časovém období – se v rámci tohoto rozhovoru nezaměřuji.

Celý rozhovor je rozdělen do pěti bloků a bude trvat přibližně 45 minut. Vaše odpovědi budou v rámci šetření anonymizovány (ve výsledném textu nebude uvedeno Vaše jméno) a v případě zájmu Vás mohu informovat o závěrech mého výzkumu.

A) PROFIL RESPONDENTA

1) Jak dlouho působíte ve své městské části a jaké činnosti jste zde vykonával(a)?

Odpověď:

Komentář:

2) Zastával(a) jste nějakou politickou funkci během závěrečné fáze volebního období v roce 2014 (leden-říjen)? Onačil(a) byste se za člena koalice či opozice?

Odpověď:

Komentář:

B) INICIÁTOR

Prvním krokem ke konání referenda je něčí iniciativa – vyvolat referendum může buď zastupitelstvo usnesením nebo přípravný výbor sesbíráním dostatečného množství podpisů pod petici – v obou případech je nutná spolupráce s dalšími aktéry – získání podpory pro návrh v zastupitelstvu nebo organizace petiční akce.

3) Koho byste označil(a) jako hlavního iniciátora referenda?

Za hlavního iniciátora referenda považujeme subjekt, který otevřel otázku konání referenda

a svými dalšími kroky se snažil přispět k jeho konání. Může se jednat o politickou stranu, spolek či jednotlivce.

Odpověď:

Uvedený subjekt lze značit jako součást...

- a) ... koalice.
- b) ... opozice.
- c) ... občanské společnosti.
- d) ... jiné (uved'te):
- e) Žádná z uvedených možností.

Komentář:

4) Jaká byla dle Vašeho názoru motivace hlavního iniciátora referenda k jeho uskutečnění?

Hlavní iniciátor má k uskutečnění referenda určité důvody, něco, co ho motivuje k tomu, aby dosáhl uskutečnění referenda – tyto motivace lze rozdělit na:

- a) *Ideologická – Zde se jedná o implementaci referenda jakožto prvku přímé demokracie – motivací iniciátora je dosáhnout toho, aby o otázce rozhodli občané přímo skrze referendum, nikoliv nepřímo skrze své volené zástupce. Může se také jednat o prosazení konkrétní politiky, k jejíž dosažení nemá iniciátor jiné prostředky – tato motivace se zdá být vyhrazená pro občanskou společnost a opozici, ale může být relevantní i pro koaliční stranu, např. pokud v rámci koalice pro otázku není podpora.*
- b) *Informační – Cílem iniciace referenda je zvýšení povědomosti občanů či zastupitelstva o tématu či otevření širší debaty nad již existujícím problémem, může se jednat např. o téma, které v průběhu času "zapadlo", ale iniciátor jej považuje za aktuální a důležité téma. Cílem iniciátora nutně nemusí být, aby se referendum konalo, ale představení otázky širšímu publiku či nastolení nového tématu k řešení v rámci rady či zastupitelstva.*
- c) *Pragmatická – Iniciátoři referenda se snahou o jeho uskutečnění snaží získat politický kredit - např. prezentováním konkrétního lokálního problému, na který nabízejí řešení. Spojení předvolební kampaně se sbíráním podpisů pod petici navíc usnadňuje zábor veřejného prostoru, neboť petiční stánky nemusí být ohlášeny. Další*

motivací může být vedení osobní kampaně – může se jednat například o podnikatele, na jehož podnikatelskou činnost má vliv rozhodnutí zastupitelstva.

d) Mobilizační – Motivací pro uskutečnění referenda v souběhu s volbami je zvýšení účasti v komunálních volbách či v referendu - např. v obcích, kde je tradičně nízká volební účast, by rozhodování o otázce, která se občanů přímo dotýká či vyvolává kontroverze, mohlo pozitivně ovlivnit účast na komunálních volbách. Spojení může být motivováno dosažením závaznosti – komunální volby se po volbách do Poslanecké sněmovny a prezidentských volbách, těší největší volební účasti, spojení referenda s nimi tedy může pomoci zajistit dosažení 35% účasti, potřebné k jeho závaznosti.

e) Jiná – uveďte:

f) Jiná – uveďte:

motivace:	rozhodně ano	ano	spíše ano	neutrální	spíše ne	ne	rozhodně ne	nevím
Ideologická								
Informační								
Pragmatická								
Mobilizační								
Jiná (uveďte):								
Jiná (uveďte):								

Komentář:

5) Vzpomínáte si, zda iniciátor již od začátku chtěl spojit konání referenda s komunálními volbami?

- a) Ano – již od začátku byla snaha o spojení.
- b) Ano – snaha o spojení se objevila později.
- c) Ne – iniciátor o spojení primárně neusiloval.
- d) Nevím – nevzpomínám si.

Komentář:

C) POSTOJE AKTÉRŮ

Postoje jednotlivých aktérů reflektují jejich názory na referendum, případně na jeho souběh s komunálními volbami a mohou pomoci osvětlit důvody jejich dalšího postupu. Tyto postoje mohou od vyjádření sympatií přerůst až v otevřenou spolupráci nebo naopak mohou vést k maření spojení referenda s komunálními volbami.

6) Jaký byl názor jednotlivých aktérů na referendum?

		Názor na referendum:							
		rozhodně pro	pro	spíše pro	neutrální	spíše proti	proti	rozhodně proti	nevím
Koalice:	subjekt:								
Opozice:									
Obč. spol.:									

Komentář:

7) Jaký byl dle Vašeho názoru postoj jednotlivých aktérů ke spojení referenda s komunálními volbami?

		Názor na spojení:							
		rozhodně pro	pro	spíše pro	neutrální	spíše proti	proti	rozhodně proti	nevím
subjekt:									
Koalice:									
Opozice:									
Obč. spol.:									

Komentář:

D) PRŮBĚH REFERENDA

V případě, že se iniciátor referenda snaží o souběh konání referenda s volbami, pouhým sesbíráním dostatku podpisů či získáním podpory v zastupitelstvu není dán termín konání referenda. O něm totiž rozhoduje zastupitelstvo na své nejbližší schůzi, kdy může zvolit jakýkoliv datum v následujících 90 dnech. Jsou zde i jiné detaily, které mohou ovlivnit souběh referenda s volbami, pokud tento souběh chtějí aktéři mařit, mají k dispozici další nástroje – např. může být napadeno to, zda otázka spadá pod samostatnou působnost obce

či zda není v rozporu s právními předpisy. Radnice má také k dispozici komunikační kanály, kterými může na referendum upozorňovat – např. vlastní noviny či sociální sítě. Dalším důležitým faktorem je také umístění hlasovacích místností, které může ovlivnit účast na referendu.

8) Jak konkrétně aktéři mařili souběh referenda a voleb?

- a) **Procesní prostředky** (Procesními prostředky se rozumí zejména povinnosti obecního úřadu, rady či zastupitelstva, vycházející ze zákonné úpravy místního referenda, kde výše zmíněné orgány mají volnější prostor k jejich provedení - např. časové lhůty či umístění hlasovacích místností pro referendum ve vztahu k umístění volebních místností.)

Odpověď:

- b) **Legislativní prostředky** (Mezi legislativní prostředky řadím především napadení iniciativy zákonnou cestou - např. rozporování toho, zda je o otázce referenda možné v jeho rámci rozhodovat.)

Odpověď:

- c) **Politické prostředky** (Z určitého úhlu pohledu by se dala pod politické prostředky zařadit např. i zde zmíněné prostředky procesní či mediální, které mohou z politické moci vyplývat – vznikla by tak ale příliš široká kategorie. Proto je nutné tuto kategorii vymezit specifickěji, kdy prostředky použitými k maření referenda jsou zejména vyjednávání, přesvědčování či nátlak.)

Odpověď:

- d) **Mediální prostředky** (Do této kategorie řadíme veškeré mediální výstupy, které byly použity za účelem šíření negativní kampaně namířené proti referendu.)

Odpověď:

- e) **Jiné – uveďte:**

Odpověď:

- f) **Jiné – uveďte:**

Odpověď:

Tabulka k zaznamenávání odpovědí na otázku č. 8:

subjekt:		Maření referenda:			
		procesní	legislativní	politické	mediální
Koalice:					
Opozice:					
Obč. spol.:					

Komentář:

9) Jak byli dle Vašeho názoru občané informováni o referendu ze strany radnice?

	zcela dostatečné	dostatečné	spíše dostatečné	spíše nedostatečné	nedostatečné	zcela nedostatečné	nevím
množství informací							
dostupnost informací							
včasnost informací							

Komentář:

10) Byly hlasovací místnosti k nalezení (označení, navigace, umístění v tradičních prostorách)?

	rozhodně ano	ano	spíše ano	neutrální	spíše ne	ne	rozhodně ne	nevím
Odpověď:								

Komentář:

11) Byly hlasovací místnosti dostupné (bezbariérovost, vzdálenost od volebních místností)?

	rozhodně ano	ano	spíše ano	neutrální	spíše ne	ne	rozhodně ne	nevím
Odpověď:								

Komentář:

E) DISKUZE

12) Napadá Vás moment referenda, potažmo cesty k němu, kterého jsme se zatím nedotkli, ale který by podle Vás měl být zmíněn?

Odpověď:

Komentář:

13) Jak hodnotíte možnost spojit místní referendum s komunálními volbami? Jaké má podle Vás tato možnost výhody a jaké nevýhody?

	velmi pozitivně	pozitivně	spíše pozitivně	neutrálně	spíše negativně	negativně	velmi negativně	nevím
Odpověď:								

Výhody:

Nevýhody:

Komentář:

14) Jaký je Váš názor na právní vymezení spojení místního referenda s komunálními volbami? Jaké aspekty hodnotíte pozitivně a jaké aspekty by se daly zlepšit?

	velmi pozitivní	pozitivní	spíše pozitivní	neutrální	spíše negativní	negativní	velmi negativní	nevím
Názor:								

Odpověď:

Komentář:

15) Závěrečný komentář, poznámka, doplnění.

Komentář:

Tímto Vám velmi děkuji za Váš čas a zodpovězení otázek, tento rozhovor je pro můj další výzkum velmi důležitý. Pokud máte další otázky či doplnění, neváhejte mě kontaktovat přes email milan.valek@fsv.cuni.cz.